

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti
 a Din 2., do 100 vst Din 2.50, od 100 do 300 vst a Din 3., večji inzerati peti
 vrsta Din 4., Popust po dogovoru. Inzeratni dašek posebej. »Slovenski Narod«
 vsakega meseca v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo

Ljubljana, Knaflcova ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

MARIBOR, Grajski trg št. 8. —

NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26.

CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.

Jesenice, Ob kolodvoru 101. —

Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

„VOLITVE OBUPA IN KATASTROFE“

Neugoden odmev nemških volitev - V Hitlerjevo Nemčijo inozemstvo nima zaupanja — Nemčija je zašla v najhujšo krizo

Berlin, 16. septembra. Izid nemških volitev je sedaj, ko so znani točni rezultati, v ospredju zanimanja vse Evrope. Vsi današnji listi se obširno bavijo s posledicami, ki bodo nastale v nemški notranji in zunanji politiki. Ne samo inozemski, tudi nemški listi sami izražajo bojazan, da bo zmaga radikalizma na desnici in levici dovela do pravčatega prevrata. To sodijo zlasti po zahtevah, ki so jih postavili glede sodelovanja v vladi narodni socialisti takoj po izidu volitev. Zahtevajo namreč nortanje ministrstvo in vojni ministrstvo, kar pomeni toliko, kakor odkrito pakiranje s sovjeti in ojačeno borbo proti mirovnim pogodbam na zunanji meščanski vojni na znotraj. »Zmaga katastrofalne politike«, »Volitve obupa« in »služni napise dajejo nemški listi svojim komentatorjem, podčrtavajuč o tem usodne posledice, ki lahko nastanejo, če se ne bodo radikalni voditelji sedaj, ko prehajajo iz manjšine v večino in ko morajo prevzeti nase tudi vso odgovornost za usodo naroda in države, še v zadnjem trenutku strezniti.

Mesto razčističenja so volitve notranji položaj je še bolj zamotale. Brüningova vlada nima več dovoljne večine. Sestava nove koalicije je sodeč po nasprotjih, ki so se v volitvi borbi poglabila, skoro nemogoča in je še veliko vprašanje, ali bo Brüning ostal na krmilu. Danes sodijo v vladnih krogih o nadaljnjem razvoju že mnogo bolj pesimistično, kakor včeraj, ko še ni bilo povsem jasno po volitvah nastalo razpoloženje v strankah.

Volitve obupa

Dunaj, 16. septembra. Dunajski tisk zelo pesimistično presoja položaj, ki je nastal v Nemčiji. »Neue Freie Presse« objavlja uvodnik pod naslovom: »Volitve obupa«, v katerem pravi med drugim: »Skoro 11 milijonov glasov je bilo oddanih za stranke pučev in prevratov. Ekstremne skupine so narasle tako, kakor ni pričakoval niti najsmelejši optimist. Velikanski val radikalizma, beg na veliko iz tabora zmernih, brezprimerno ojačanje slepe besnega in politično nerodovitega hitlerstva, to je rezultat egospodarskega političnega obupa, ki je nastal v Nemčiji v zadnjih letih krize. Ali hoče nemški narod s svojo visoko kulturo, s svojo tolikokrat dokazano zrelostjo res kreniti v tabor nasilnih politikov, ne glede na ugled in kredit Nemčije. Ali je Nemčija prišla res že tako daleč, da hoče izzvati novo svetovno vojno?

Nemški narod je z nedeljskimi volitvami priklical nad Nemčijo težko, morda od leta 1918. najtežjo krizo. Vpliv nedeljskih volitev na inozemstvo bo za Nemčijo usoden. Nedeljske volitve so se izkazale kot velika politična napaka. Velik del nemškega naroda se je izjavil za to, da smatra politiko Hitlerja za pravilno, torej politiko, ki zasleduje notranji prevrat, na zunanji pa konec politike pomirjenja, namesto nje pa oživetje revanšne ideje in ustavitve reparacijskih plačil. Tega si ni mogoče tolmачiti drugače, kakor da je narod iz obupa dal svoje glasove politikom tega kova.

Hitler ni izvoljen

Berlin, 16. septembra. Današnji listi poročajo obširno o novoizvoljenih poslancih. Med drugim ugotavljajo, da vodja narodnih socialistov Adolf Hitler ni izvoljen, ker kot inozemski državljani — Hitler je Avstrijec — ne more biti voljen v nemški državni zbor. Pač pa je izvoljen njegov intimni sodelavec general von Seelitz, ki so ga listi v zadnjem času ostro napadali zaradi njegovega pakiranja s sovjeti.

Odmev v finančnih krogih

V finančnih in gospodarskih krogih je izid nemških volitev zelo presenetil. Računali so sicer z ojačenjem levičarske in desničarske radikalne struje, vendar pa takih rezultatov ni nihče pričakoval. Gospodarski krogi sicer še vedno upajo, da se bo posrežilo skovati blok, ki bi nadaljeval dosedanje politiko. Kakšen bo vpliv volitev na finančnem polju, se trenutno še ne da z gotovostjo napovedati. Ni pa dvoma, da bodo posledice usodne. Že takoj prvi dan po volitvah je bilo opažati na nemških in inozemskih borzah nazadovanje tečajev. Največja nevarnost obstoja v tem, da se bo inozemski kapital umaknil iz Nemčije, kar bo gospodarsko in socialno krizo še bolj poostriilo. Tudi kritiki, ki jih uživa nemška industrija v inozemstvu, so postali skrajno kočljivi. V Hitlerjevo Nemčijo inozemstvo nima zaupanja.

Kombinacije

Berlin, 16. septembra. AA. Wolfbiri poroča: Možnosti nove parlamentarne kombinacije so teje:

bivša velika koalicija 278 glasov, weimarska koalicija 252 glasov, najširša koalicija 321 glasov. Vse te kombinacije pa ne bi razpolagale z večino dveh tretjin glasov, ki so potrebni za izpremembo ustave.

Wolfbiri dalje poroča, da bo novi nemški parlament moral prebroditi velike težave, da pa bo v njem dovolj močna večina za nadaljevanje dosedanje zunanje politike.

Vlada ne bo odstopila

Berlin, 16. septembra. Državni predsednik Hindenburg je včeraj sprejel državnega kancelarja Brüninga, s katerim je razpravljal o izidu volitev. V merodajnih političnih krogih menijo, da kancelar Brüning izid volitev še ne bo vzel za vzrok za odstop kabineta, ker kakor je razvidno iz razmerja glasov, stoji velika večina nemškega naroda še vedno za zunanjo politiko, ki so jo vodile dosedanje vlade. V notranje-političnem pogledu bo vlada zavzela najprej čakajoče stališče. Najprej bo svoje reformne zakone predložila političnim strankam ter uravnala svoje nadaljne korake.

Zunanja politika ostane nespremenjena?

Berlin, 16. septembra. »Deutsche diplomatische Korrespondenz«, ki stoji blizu nemškemu zunanjemu uradu, objavlja novico prvo policijsko nemško izjavo o položaju po volitvah. Ta izjava veli, da so dosedanje zunanje-politične smernece miru in evropskega sodelovanja na vsak način zagotovljene. Težkoče, ki bodo izvirale iz radikalizacije državnega zbora, so le notranje-političnega značaja. One se ne tičejo niti kurza Nemčije niti jadra nemškega naroda, čigar samostojno misleči del je slej ko prej v večini.

Berlin, 16. septembra. AA. Politični rast radikalnih glasov in brezprimerni rast radikalnih glasov in brezprimerni uspehi, ki so ga dosegli narodni socialisti. Listi povdarjajo, da je kriva tega pojava huda gospodarska kriza, ki je poglajala velik del množice v radikalni tabor. Kljub temu večinsko časopisje naglašja, da se je izrekla velika večina za dosedanje mednarodno in mirovno politiko in da se radikalnim strankam ni posrečilo podminirati parlamentarne sistema, kakor so hoteli. Kakor poročajo, bo skušal državni kancelar združiti vse pozitivne sile k uspešnemu delu in zagotoviti delovanje

socijalistične stranke, katere glavni organ »Vorwärts« nudi roko v spravo in poziva vse republikanske stranke, naj se v tem trenutku združijo. Glede na novo vlado naglašajo listi, da ne bo nikakih vrtoglavih eksperimentov in da je država kljub velikemu uspehu narodnih socialistov zdrava in da bo normalno stanje kmalu obnovljeno.

Sodba nemških socijalnih demokratov

Berlin, 16. sept. »Vorwärts« stavlja v ospredje dejstvo, da izgube socijalnih demokratov niso tako velike, kakor se je sprva zdelo. Odločilni znak volitev ni nazadovanje socijalnih demokratov in napredek komunistov, temveč uničenje vlade zmernega dela desnice. S tem je neuspeh dr. Brüninga popoln. Ako bi centrum v bodoče hotel vladati brez socijalnih demokratov, mora za to prositi Hitlerja. Politični položaj pa nikakor ni brezupen, ako obstoji odločna volja, ga obvladati. Ta volja pa mora biti odločno republikanska.

»Deutsche allgemeine Zeitung« označuje kot značilno dejstvo volitev izreden prirast narodno-socialističnih glasov, ki se v takem obsegu nikakor ni pričakoval. Vendar pa ne more biti govora o tem, da bodo narodni socialisti sedaj mogli prevzeti oblast v Nemčiji, saj toliko časa ne, dokler obstoji namen ostati na legalnih tleh. Volitve so jasne protestne volitve. Ojih motive treba iskati v zunanje kakor tudi v notranje-političnih vzrokih, predvsem pa v gospodarsko-političnem obupu.

Posledice v Franciji

Pariz, 16. septembra. V političnih krogih smatrajo, da ni izključeno, da bo izid volitev v Nemčiji povzročil tudi v Franciji notranje-politične težkoče. V desničarskih krogih računajo s tem, da bo Briand, ko se zopet sestane zbornica, izpostavljen težkim napadom desničarske opozicije zaradi svoje sporazumske politike.

Sklicanje nemškega parlamenta

Berlin, 16. septembra. Govori se, da bo novoizvoljeni državni zbor sklican za ponedeljek 13. oktobra. Ta po ustavi najkasnejši termin je bil določen zaradi tega, ker se je število mandatov zvišalo za 84, zaradi česar je zborovalna dvorana premajhna in se mora predelati.

Društvo Narodov in Panevropa

Pospešena debata v skupščini DN — Povratek grofa Bethlena iz Ženeve — Poset Grandija, Curtiusa in Bethlena na Dunaju

Ženeva, 16. septembra. Na včerajšnji seji skupščine Društva narodov je predsednik Titulescu izjavil, da bodo morali pospešiti splošno debato, ker se je prijavilo 14 govornikov več kakor je bilo potrebno. Vršila se bo najbrže nočna seja, kar bo edinstven primer v zgodovini Društva narodov.

Iz poučenih krogov se doznava, da je francoska delegacija pristala na Hendersonov predlog, naj se načrt evropske federacije izroči v proučitev 6 odborov skupščine Društva narodov. Očeta na to je bila redigirana od Brianda in Hendersona resolucija, ki bo predložena danes skupščini. V odboru bo zastopanih vseh 27 držav, ki so odgovorile na Briandovo spomenico.

Po včerajšnji razpravi so se sestali delegati, ki so se udeležili poljedelske kon-

ference v Varšavi, in razpravljali o gospodarskih problemih, ki so predloženi sedanjemu zasedanju skupščine Društva narodov. Delegati so končno pooblastili rumnskega trgovskega ministra Madgearja, naj predloži skupščini resolucije, ki jih je sprejela konferenca poljedelskih držav v Varšavi.

Budimpešta, 16. septembra. AA. Predsednik madžarske vlade grof Bethlen se je včeraj ob 16. vrnil v Budimpešto. Kakor znano, je prisostvoval skupščini Društva narodov v Ženevi.

Berlin, 16. septembra. Po vesti »Vossische Ztg.« je sporočil dr. Schober, da so za prihodnji čas najavili svoj poset na Dunaju italijanski zunanji minister Grandi, nemški zunanji minister dr. Curtius in madžarski ministrski predsednik grof Bethlen.

Vstaja v Anamu

Pariz, 16. septembra. Kolonijalno ministrstvo je objavilo komunikate, da je bil upor v pokrajini Vins in Hatinh v severnem Anamu veliko resnejši, kakor so javljale prve brzojavke.

Po deželi so komunistični agitatorji, ki so prišli iz Moskve, organizirali tajne organizacije in govorili ljudstvu, da se bodo domače čete uprle in da se bodo v Anamu izkrcale čete iz Kitajske. Nato so nastale v mestih manifestacije, ki so se kmalu razvile v krvave spopade s policijo. Uporniki so imeli izredno velike izgube. Dne 11. in 12. septembra so letala s strojnimi obstrelevala uporniške skupine in jih veliko ubila. Policija je aretirala veliko oseb. Sedaj vlada povsod mir in red.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.75. — Berlin 13.44 — 13.47 (13.455). — Bruselj 7.8774. — Budimpešta 987.55 — 990.55 (989.05). — Curih 1095.9. — Dunaj 797.82. — London 274.55. — Newyork 56.39. — Pariz 221.92. — Praga 167.68. — Trst 294.70 — 296.70 (295.70).

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.12875. — Pariz 20.2425. — London 25.0525. — Newyork 515.525. — Bruselj 71.88. — Milan 26.99. — Madrid 55.75. — Berlin 122.76. — Dunaj 72.80. — Sofija 3.7325. — Praga 15.30. — Varšava 57.775. — Budimpešta 90.25. — Bukarešta 3.025.

„Okрутnost, ki se bo maščevala“

Samomorilna politika Italije — Neizbrisen madež na italijanski kulturi — Grob prijateljskega sožitja Slovanov z Italijani

Praga, 16. septembra. Pod naslovom »Okрутnost, ki se bo maščevala« objavlja »Samostatnost« obširen članek v tržaškem procesu in ustrelitvi slovenskih mučnikov ter pravi:

Moramo smatrati za dokazano, da je italijanski fašistični režim s tržaškim procesom zopet enkrat poravnal račun s Slovenci, katerih največji zločin je ta, da so Slovenci in da svoje slovenske narodnosti nočejo zamenjati z italijansko. Tržaški proces ni nič drugega, nego člen v dolgi verigi trpljenja onih Slovencev, ki jih je usoda napravila za italijanske državljane. Italija se ne more izgovarjati, da brani eksistenčno pravico svoje države, temveč gre za nekaj povsem drugega. Gre tu za metode, s katerimi hoče italijanski fašistični režim doseči, da bi bila Italija samo italijanska in da bi izginil z njenega ozemlja ves neitalijanski živelj. Ne verujemo, da se da tako stremenje spraviti v sklad z najprimitivnejšimi načeli ljudske civilizacije, da sploh ne govorimo o pravičnosti. Ozmelj, katero hočejo italijanski fašisti napraviti za čisto italijansko, nikdar ni bilo italijansko. Tudi Trst ni bil nikdar čisto italijanski, še manj Gorica. Vse ozemlje severno od Trsta in Gorice in proti vzhodu pa je čisto jugoslovensko. Niti protekcija Habsburžanov in neskočna benevolenca avstrijskih vlad napram Italijanom, ni mogla spraviti s sveta resnice, da imajo Slovenci na tem ozemlju svojo domovinsko pravico. Kdo se more čuditi, da si hočejo to domovinsko pravico, ki so si jo očuvali pod Avstrijo, očuvati tudi v Italiji? Prav tu pa je načelno vprašanje, na katero bo morala Italija sama odgovoriti. Ali je res veličina in varnost Italije odvisna od pol milijona Slovencev, ki so prišli po svetovni vojni pod italijansko državo? Noben državnik ne bo mogel dati na to vprašanje odgovora z — da. Zato je res blazno, če skuša Italija doseči nekaj s silo, kar je ne samo odveč, temveč se tudi nikdar doseči ne da. To, kar se je pripetilo v Trstu in na Bazovici, more imeti le en rezultat, da se bo namreč v vsem civiliziranem svetu okrepil odpor proti italijanskim metodam in da bo Italija, ki potrebuje toliko prijateljev, pridobila le nove nasprotnike. Da bi se Italija zrušila, tega si ne želimo niti mi niti Jugoslovenci. Zato dela Italija prav samomorilno politiko, če napram Slovincem, ki so njeni državljani in napram Jugoslovci, ki je njena sosed, ne najde drugih odnošajev nego takšnih, kakršnih so dokumentirani s tržaškim procesom.

Praga, 16. septembra. »Narodni Listy« poročujejo pod naslovom »Fašistična

Italija in mi« uvodnik, v katerem pravijo med drugim:

Čeprav nimamo vzroka, da bi z Nemci posebno sočustvovali, vendar priznavamo, da ne moremo simpatizirati s fašističnim raznarodovalno politiko na južnem Tirolskem. Zato je docela naravno, da tako težko občutimo vse, kar počenja fašisti proti našim Slovincem in Hrvatom v Primorju in v Istri. A zdaj je prišlo celo do boljševiskih metod proti njim. Zato se vprašujemo: Mar nimajo nacionalistični fašisti niti trohice razumevanja za naravno idealizem slovenske mladine in malo respekta pred njeno odločnostjo, boriti se brez strahu za lastno življenje za najprimitivnejše pravice svojega naroda? Če se zdi fašistom neobhodno potrebno delati za razširjenje italijanske narodnosti z izjemnimi zakoni in državnim pravom, je to stvar njihove državniške modrosti in končgo njihovo formalno pravo, ker so gospodarji svoje države. Nimajo pa pravice teptati najprimitivnejših zahtev človečnosti, zlasti pa nimajo pravice streljati svojih nasprotnikov in pri tem naravnost pljuvati po njih s tem, da jih streljajo privezane k stolu in v hrbet. Tega jugoslovenski junaki, ki so šli tako pogumno v smrt, niso zaslužili in to so počenjali doslej tudi samo boljševiski krvniki. To je po našem mnenju neizbrisen madež na italijanski kulturi in tega Italija s svojo slavno, veliko zgodovino pač ni zaslužila. Če pa so hoteli tržaški fašisti morda samo poizkusiti, kako se strelja Jugoslovencem v hrbet, so napravili presneto slabo uslugo ne le moralni vrednosti fašističnih idej, temveč tudi dobremu imenu Italije.

Končno je stvar Italije same, katera pota hodi in kakšne cilje ima. Samo ona bo tudi odgovarjala za vse in nosila posledice svojih dejanj. To, kar se je zgodilo, imamo pa tudi mi vzrok obžalovati. Deloma kot iskreni nacionalisti, ki vidimo, kako daleč je zašel italijanski nacionalizem, na drugi strani pa kot Slovani. V Trstu so kopali grob ne le štirim slovenskim mučnikom, temveč tudi nadam na možnost prijateljskega sožitja Slovanov z Italijo. Mi smo si v interesu miru v Evropi in v spominu na bojno bratstvo naših legij z italijansko armado to prijateljstvo vroče in iskreno želeli. In zato ne moremo molčati k temu, kar se je zgodilo v Trstu. Povedati moramo Jugoslovenom, kako globoko čutimo z njimi kot Slovani, pa tudi fašistom, kako sodimo o njihovem groznem činu kot ljudje, katerim sta dragi civilizacija in kultura.

Imenovanje v Državnem svetu

Beograd, 16. septembra. Današnje »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim so imenovani za predsednika Državnega sveta dr. Ninko Perić, bivši minister, za člane državnega sveta pa g. Ignjat Stefanović generalni inspektor notranjega ministrstva in Stanko Strupi, bankni inspektor dunavske banovine v Novem Sadu.

Odlikovanje

Beograd, 16. septembra. Z redom Belgica orla I. stopnje je odlikovan dr. Mihajlo Pupin, profesor na neworški univerzi, ugleden jugoslovenski rojak, ki si je pridobil s svojim delovanjem v Ameriki velike zasluge za našo državo.

Prepoved izvoza rakov

Beograd, 16. septembra. Poljedelsko ministrstvo je izdalo odlok s katerim zabranjuje izvoz sladkornih rakov v dobi od 15. oktobra do 15. julija.

Povratek kralja Borisa iz inozemstva

Sofija, 16. septembra. Kralj Boris in princesa Evdokija sta se včeraj vrnila v Sofijo iz inozemstva.

Nov polet v Avstralijo

London, 16. septembra. AA. Davi ob 6.18 je odletel iz letališča v Groydonu letalski kapetan Matthews, instruktor letalskega kluba v Londonu. Letalce Matthews je namenjen v Avstralijo in leti z lahkim letalom. Njegov namen je prekositi rekord, ki ga je postavil njegov tovariš Hinckler. Ta je rabil za polet iz Anglije v Avstralijo 15 in pol dni. Kapetan Matthews bo skušal današnjega dne prispeti do Sofije. Stiri drugi angleški letalci se pripravljajo na enak polet iz Anglije v Avstralijo.

Elektrifikacija železnic v Italiji

Rim, 16. septembra. Danes so objavili podatke o elektrifikaciji železnic v Italiji. Elektrificirani sta dve najvažnejši italijanski železniški progi, ki opravljata 20% celotnega železniškega prometa v Italiji. Elektrifikacija železnic se vrši pospešeno, da se osvobodijo Italija uvoza premoga.

S kombinacijo alpskega in apeninskega vodnega sistema so pridobile mnogo električnega toka kovinske in kemične industrije v Italiji.

V Trentinu so dovršili električno napeljavu z 220.000 volti napetosti. Napeljava ima 400 km transmisijskih prog in je zvezana z lombardskim in piemontskim železniškim sistemom, ki oskrbuje industrijska središča z električno energijo. Kakor poročajo, namerava italijanska vlada elektrificirati vse železniške proge v Italiji.

Oboroževanje Italije

Genova, 16. septembra. Pri poizkusni vožnji je križarka »Alberto da Guisano«, ki je bila spuščena v morje meseca aprila, razvila hitrost 39 milj na uro. Križarka ima 5000 ton in jo smatrajo za najhitrejšo vojno ladjo na svetu. Stroji križarke razvijajo 95.000 konjskih sil na uro. Prihodnje leto bo imela Italija 4 križarke te vrste.

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 16. septembra 1930, katoličani: Ljudmila; pravoslavni: 3. septembra, Joankijev.

Današnje prireditve.

Kino Matice: Ura slabosti.

Kino Ideal: Josefita.

Dežurne lekarne.

Danes: Leustek, Resljeva cesta; Bohinj Rimca cesta.

Drzna vlomilska tolpa pred sodiščem

Danes dopoldne se je pričela pred velikim senatom razprava proti 10 tatovom in vlomilcem

Ljubljana, 16. septembra.

Danes dopoldne se je pričela pred velikim senatom deželne sodišče v Ljubljani razprava proti tatinski, vlomilski in izsiljevalski tolpi, ki je poslovala od februarja predlanskega leta širom dravske banovine in napravila škodo približno za pol milijona Din. V tolpi, ki je stopila danes pred sodnike so: Anton Zrnc, pekovski pomočnik iz Vevč, že kaznovan, Ivan Bahčič, samski delavec iz Male Dole, že kaznovan, Franc Susteršič, mesarski pomočnik v Vodmatu, že kaznovan, Viktor Jerih, trgovski zastopnik v Vevčah, že kaznovan, Maks Anžič, trgovski potnik v Zgornjem Kašlju, že kaznovan, Albin Hlebs, sedlar v Spod. Hrušici, že kaznovan, Franc Zrnc, trgovski poslovodja v Vevčah, še kaznovan, Martin Gostinčar, delavec v Zgornjem Kašlju, že kaznovan in Jernej Susteršič, posestnikov sin v Spod. Hrušici, že kaznovan.

Nekdanja porotna dvorana je bila redkokdaj tako zasedena kot danes. Razen senata petorice pod predsedstvom nadsvetnika Mladica in državne tožilca dr. Felacherja sede celo na klopih, kjer so nekdanji sodilni porotniki, zagovorniki dr. Stare, dr. Adlešič, dr. Andrejčič, dr. Ahazhizh, dr. Lokar, dr. Švigelj in dr. Lenarčič, več zaslužnih udeležencev, na dveh klopih in

Višji sodnik svetnik Mladic

stolih pa deset večina mladih obtožencev, pred njima pa na mizi in ob stenah pultov 6 koles, krasna dvoceva, ki jo nismo videli v zagovorniških klopah, na najmanj 1500 Din, prvovrsten trieder, kup vreč z obleko, dežniki najrazličnejših kvalitet, rumena odeja z modro rožasto podlogo, prazna steklenica Altvatra, zarjavelo dilet, zraven pa polno zavrtkov in paketov z bogve kakšno vsebino, torej pravi magacin male zastavljalnice. Klopji za poslušalce v zasledenih le nekaj, zato je pa ves dolgi hodnik poln prič z vseh krajev dežele. Državni tožilec naglo čita obtožnico in kakor bi čital račun za računom se vrste najrazličnejši predmeti in njih vrednosti, celo dva fraka sta vmes, kot refren se pa monoton ponavlja nešteto krat »vlomili v zaprte prostore«. Dinarji in tisočaki kar tako frče med cikorijsko, milom, obleko, nahrbtniki, cigareti, bičevniki, svinčniki, dežniki, svilo, vinom, žogami, srjancami, kolesi, urami, med kilami, metri, litri in cenami itd., itd. Največkrat se čujejo in drdranja predmetov in cen imena Zrnc Anton, Bahčič Ivan in Susteršič Franc, glej, in vsi trije največkrat počasi, sede po vrsti skupaj, na skrajni levi. Čedni fantje! Mirno poslušajo dolgotrajno čitanje in z zanimanjem, kakor bi druga drugi podobne storije prikrat poslušali in prevečkrat se ponavlja zločinstvo razbojništva in tatvina, da bi jih ganilo ali razburilo, samo imena krajev in okrašenih se menja. Vsem je že preveč branja brez konca in kraja, državni tožilec pa ne opoša in ne odneha; vse da ga zaveda da zveneč glas in zdrava pljuca. Trden tudi mora biti, saj je obtožnica cela knjiga. Čez poldrugo uro že trajajo, pa še ni upanja na konec. Semintje že kdo kinkne, kakor je obligatno pri pridigi.

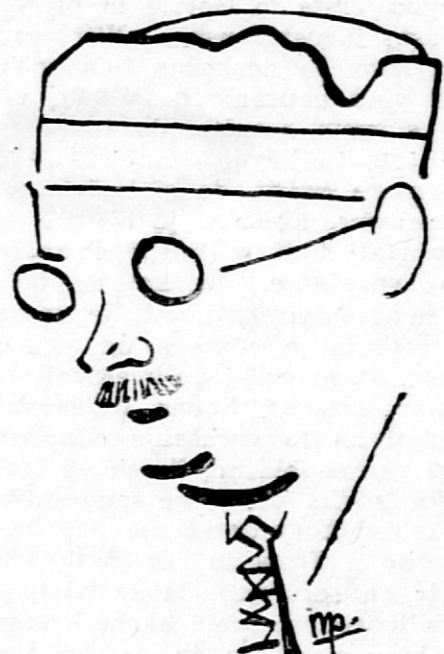
Iz obtožnice

Obsirna, 51 strani obsegajoča obtožnica, očita Antonu Zrncu naslednje vlome in tatvine: 20. februarja 1928 je ukradel v Vevčah pekovskemu mojstru Roku Bogoviču v gotovini, obleki in zlati uri z verzičico 765 Din, v noči od 19. na 20. oktobra 1928 je ukradel v družbi že obsojenega Miroslava Sankoviča branjevki Amaliji Habunek za 2618 Din robe, večina čokolade in jestvin, začetkom maja 1929 je napravil telovadnemu društvu Sokol v D. M. v Polju s tatvino 230 Din škode.

Zrnc Anton in Bahčič Ivan sta v noči od 24. na 25. maja 1929 vdrla maskirana na Vidreg pri Litiji v hišo Ivane Vidregar in ji ukradla za 1245 Din raznih stvari. V noči od 3. na 4. junija 1929 sta ukradla posestnici Mariji Debevec v Sabočevcu za 1740 Din raznih stvari, v noči od 7. na 8. junija 1929 sta olajšala trgovca Franca Kokalja v Goricih za 6895 Din, v noči od 10. na 11. junija 1929 trgovko Francisko Triller na Bledu za 1441 Din, v noči od 24. na 25. julija 1929 gostilničarko Ano Trotošek v Ljubljani za 3827 Din, v noči od 8. na 9. avgusta 1929 v Vižmarjih kovača Jožefa Kneza za 250 Din, v noči od 8. na 9. avgusta 1929 čevljarkega mojstra Slavka Omeja v St. Vidu nad Ljubljano za 6960 Din, vse v blagu. Poleg tega sta se spazila v noči od 4. na 5. avgusta 1929 v Ljubljani v družbi neznanega pajdaša v prostoru kina Matica, o kdoder sta hotela priti v trgovino puškarja Franca Kaiserja. Napravila sta v steni odprtino, da bi prišla v lokal do denarja in strelnega orožja. Vlomilci so bili po očividno prepovedi. V noči od 14. na 15. avgusta 1929 sta se spazila v Ljubljani po lestvi v hišo Eme Markič in jo okradla za 140 Din.

Susteršič, Jeriha in Anžič so okradli v noči od 16. na 17. avgusta 1929 v Ljubljani tovarnarja Josipa Cihlarja za 1100 Din, v noči od 21. na 22. avgusta 1929 v Zapužah posestnika Franca Susteršiča za 176 Din, Susteršič in Bahčič sta v noči od 25. na 26. avgusta odnesla gostilničarki Ani Trotošek v Ljubljani za 696 Din blaga. Susteršič, Zrnc in Bahčič so vdrl v noči od 28. na 29. avgusta 1929 v Vnanjih gorah maskirani v hišo posestnice Marije Lenarčič in ji ukradli za 146 Din gotovine in jestvin. V noči od 29. na 30. avgusta 1929 so okradli posestnika Viktorja Omeršiča v Kranju za 11.310 Din, v noči od 30. na 31. avgusta 1929 trgovca in gostilničarja Ivana Berganta v Stari Loki za 110550 Din. Koncem avgusta in začetkom septembra 1929 je okradel Susteršič sam posestnika in gostilničarja Franca Januša v Domžalah za 120 Din. Susteršič in Jeriha sta v noči od 3. na 4. septembra 1929 ukradla gostilničarki Mariji Kobal v Gradskih Lazih 210 Din, Zrnc in Bahčič sta ukradla v noči od 7. na 8. avgusta 1929 trgovca Joška Vebra na Trati za 1436 Din, v noči od 24. na 25. septembra 1929 Mizarško zadrugo v Vižmarjih za 1582 Din. Susteršič, Zrnc in Bahčič so posetili lani v noči od 25. do 26. septembra v Kozarjah trgovko Ivano Kušar, kateri so ukradli za celih 54.683,15 Din blaga. Vlomili so v zaprte prostore.

Bahčič je ukradel lani 13. oktobra Vinu Cerarju v Hraslju 500 Din vredno kolo, Karlu Petaču v Garičah pa tudi v oktobru 1800 Din vredno kolo. Susteršič je ukradel lani 17. oktobra Juliju Zupanu v Ljubljani 800 Din vredno kolo, Zrnc in Bahčič sta vlomila lani v noči od 23. na 24. oktobra v trafiko Mihaela Pika v Celju ter mu odnesla za 14.803 Din blaga. Susteršič in Hlebs sta vlomila lani v noči od 30. na 31. oktobra v Ljudsko posojilnico in hranilnico na Viču pri Ljubljani ter odnesla v gotovini in blagu 11.459 Din. Zrnc in Bahčič sta okradla lani 1. novembra ponoči trgovko Ano v Goricih za 14.849 Din, v noči od 17. na 18. novembra vrtnarja Ivana Gradišarja v Celju za 95 Din, v noči od 23. na 24. novembra kolarskega mojstra Martina Brusa na Bregu pri Ptuj za 725 Din. Bahčič je v družbi neznanega Joška poskusil lani v novembru na Bregu pri Ptuj in v Mariboru dve tatvini, ki se mu pa nista posrečili. Pač je pa okradel v noči od 26. na 27. novembra gostilničarko Ano Pfeifer na Bregu pri Ptuj za 435 Din, 1. decembra ponoči pa trgovko Pavlo Pirnat v Celju za 6223,20 Din. Pri obeh vlomih mu je pomagal v obeh primerih neznan Joško. Zrnc in Bahčič sta v noči od 18. na 19. decem-

Državni tožilec dr. Fellacher

vembra gostilničarko Ano Pfeifer na Bregu pri Ptuj za 435 Din, 1. decembra ponoči pa trgovko Pavlo Pirnat v Celju za 6223,20 Din. Pri obeh vlomih mu je pomagal v obeh primerih neznan Joško. Zrnc in Bahčič sta v noči od 18. na 19. decem-

Za tolažbo ob koncu velesojma

Za slovo je bilo obilo dežja, tako da se je bilo treba s pospravljanjem požuriti

Ljubljana, 16. septembra.

Ob začetku je bilo mnogo, mnogo nad — čisto prav. Mnogo veselja se nam je obetal in nismo razočarani. Žalostni smo pa vseeno z izjemo trgovcev, ki se hvaleži. »da se je obneslo, samo na denar bo še treba čakati«. Žalostni smo, ker se je že končalo in da je konec tako enostransko moker. Vse drugače smo si predstavljali poslednji večer — zdaj je pa vse splavalo — namreč Eliza je pred kratkim izvedel za strahovito ljubljansko sušo ter se je včeraj pričel na vso moč produriti. Sicer — vsa čast, do zdaj se je ves čas velesojma vedel dokaj kulantno.

Moralo je priti. Kar sentimentalni sem postal; krevsal sem sem in tja po preljubih paviljončkih in povsod so se mi obujali prelepi spomini. Da, takrat, ko se je začel, vse je bilo tako nervozno — svečano in povsod so me jako ljubezno sprejemali — kar vam je že znano. Res, takrat je bilo lepo, vse me je povsod izredno navdušilo, entuzijazem šumarjev mi je bil prevelik, kri, tako da me še zdaj včasih zmoti; mislim, da imam v rokah ročnik, ko se obupno oklepam peresa. In lovstvo! Kar prvo minuto sem hotel postati lovec, ker sem zavidal slavo račim smrtim in ostalim lovskim junakom. Hotel sem streljati vsaj kozle, samo da bi bil strokovnjak in splošno upoštevana osebnost. Sladko — boleštni spomini se mi obujajo.

Kako se je zdaj vse spremenilo! Clovek bi se zjokal, vsepovsod sem videl ku-

bra vdrila maskirana in z revolverji oborožena v hišo Mihaela Gorenjaka v Radezlu pri Hočah, kjer sta odnesla za Din 4346 robe. V noči od 19. na 20. decembra sta okradla na Bregu pri Celju Franca Natka, Angelo Skopca, Franciško Perne in neznanega gosta za 1400 Din, v noči od 20. na 21. decembra pa občinski urad v Zgornji Polskavi za 2115 Din. Poleg tega imajo obtoženci na vesti še druge grehe, tako zločinstvo zoper državne oblasti, ponarejanja listin, prestopke zoper javni red in mir, prevaro, prestopke zoper pravosodje itd.

Razlogi

Zrnc, Bahčič in Susteršič so tvorili dobro organizirano zločinsko tolpo, ki je strahovala vso Slovenijo. Vsi, dasi razmeroma še mladi, so svoje zločine že poprej temeljito pripravili, ogledovali so si krajevne prilike ter se večinoma informirali tudi o hišnih razmerah. Pri vlomih in tatvinah so bili zelo previdni, obenem pa tako previdni, da so jih le redko zasačili.

Dobri organizaciji in rafinirani spretnosti obdolžencev je tudi pripisati, da jim celo varnostne oblasti niso prišle do živca in da so tako dolgo izvrševali velike vlome in tatvine ter drzna razbojništva, kakršnih pozna malo naša kriminalna zgodovina. Vez solidarnosti, ki je družila obdolžence, se je po aretaciji kaj kmalu zrahljala in jeli so se medsebojno obdolževati. Obtoženci svoja dejanja večinoma priznavajo.

Priče, izvedenci in soosumilenci

Sodišče je deloma zaslišalo, deloma pa povabilo 111 prič, z tega je razvidno, da gre za obravnavo, kakršnih je malo v naši kriminalni zgodovini. Izvedencev je 8, soosumilencev na 9.

Začetek zasliševanja

Advokati, vsi ex officio razen dr. Stareta, odhajajo iz dvorane... Čitanje obtožnice je trajalo dobri dve uri, a še k temu dolgem naštevanju grehov je dodal državni tožilec Susteršiču, da je neznanemu lastniku ukradel kolo in razširi še s tem kolesom obtožnico.

Vse se je oddahnilo po čitanju in obtoženci so se držali, kakor bi se jim utrujeni drž. tožilec smilil. Utrujeni so pa tudi sodnik in tiho prične predsednik z zasliševanjem posameznih obtožencev. Razen enega so vsi rojeni po l. 1900 in skoraj vsi v Vevčah ali okolici. Silno mirno, dolgočasno teče razprava in brez razburjenja Zrnc vse taji, Bahčič in Susteršič pa na nastopata proti njemu. Zrnc se zagovarja spretno in rutinirano dokazuje alibi, bister, črnkasti fant, črni oči globoko pod celom in kratkih črnih brčic je brez posebnih šol nenavadno inteligenten in se izraža v izbranih besedah. »Najboljše je po pravici,« pravi, kakor v oštariji med tovariši, in zavrača vse, kakor bi se ga obtožnica ne tikala.

Prva je na vrsti tatvina pri peku Bogoviču v Vevčah, ali Zrnc je bil tedaj v Vinokovih, kar lahko izpriča policija, kjer je bil pravilno pripravljen, in tudi njegova gosposdinja in njen mož. Bahčič in Jeriha pa odločno trdita, da jima je pripovedoval, kako se je neopaženo pripeljal po prestani kazni iz zaporu v Osijeku v Vevče, kjer je na podstrešju s staro sabljo odprl Bogovičevo skrinjo in vzel iz nje 5000 Din in zlato uro, potem se pa po vrvi spustil s podstrešja in jo pobral. Tudi za vlom v Kolodvorski ulici, kjer sta z idarjem Sankovičem pobrala čokolado, blizu 100 Din, salamo in nekaj drobnarij, Zrnc nič ne ve, Bahčiču je pa sam pripovedoval.

Razprava se brez senzacij in življenja vleče in se bo vlekla še v pozno noč, najbrž pa tudi še jutri. Priča še ni bila zaslišana nobena.

zaboje, paketirali blago s polnimi ustni kozjih mohtiv — vsepovsod; red, skrbljivost in dirjanje. — »Zlomka, če bi to vedel, da bo s to ropotijo toliko dela, je ne bi vlačil toliko sem!« se je jezil neki obrtnik ter si brisal potno čelo, njegovi pomagači pa so sedeli na zabojih kakor obupani. »Ne dam več niti za pol frakla, potem bo še huje, kar sedite, zastojni čakate! Vas goljufia!« se je srdil nad njimi. Zunaj pa je grmel zvočnik, da se dobi tam in tam izborna slivovka itd.

Deževalo je še vedno, velesojem je čedabje bolj plaval, pred kletkami eksotičnih tičev ni opic, pa se je kljub temu gnetlo mnogo radovednežev. Prepričan sem se, da je opica dokaj pametna živalca, ne bolj neumna kot so bili njeni obdobjevalci — zlasti oni, ki so jo dražili, vlačili za ušhe in rep — niso kazali prav posebne inteligence. — »Marica« (tako je menda opici ime), »daj roko!« so jo vabile dekličke, Marica je podajala pridno »roko« svojim prijateljicam, nagajivce pa je junasko odbijala z ostrimi kremplji. Eden jo je skupil, krvavo roko je hitro skril v žep ter se obenem spomnil, da mu je tekla voda za vrat, zato jo je naglo odkuril, drugi so še ostali. — »Ti so pa večje, afe!« kot pa tista, ki jo gledajo!« je dejal neki postrešček.

»No, zakoga pa že pospravljajo? Nič zabrega nisem videla kot same, kišče!« je zabavljala neka Micka, prišedši iz paviljona »J«.

Tudi v paviljonu »E« so pospravljali, vendar v primeri z drugimi še skoraj najmanj. Še vedno so se smukali okoli pohištva zaljubljeni parčki in nekakšni ekstazi kot bi plaval nad oblaki okoli svojih zlatih gradov. To je poezija... Vrag naj vzame realnost, kajti potem ne bo več treba mladim ljudem tako strašno vzdihovati pri ogledu modernih zakonskih postelj...

Tudi zunaj paviljonov, pod pristreški so se na vse pretege selili. Nekateri podeželski razstavljalci pa so na višku svoje svečanostne vžičnosti dali fotografije svoje izložbe v trajen spomin in v ponos svojemu potomstvu. To so bili res nadvse ganljivi trenutki, še celo bolj kot pa godba — žalostinka v zapletenem vrtiljaku...

Da, na velesojnem prostoru je bilo pravo preseljevanje narodov, vse se je rušilo, paketiralo in zlagalo v cirkuške vozove. In zadnji čas! Kakor da je višja sila izgnala svojo šibo nad grešnim svetom, da bi ga kaznovala kot ob vesoljnem potopu — je na velesojnem prostoru nastopala voda, tako da so lastniki grešnih atrakcij morali hiteti s pospravljanjem. Tudi pri restavracijah je pljuskal, brizgalo in šumelo, ampak trdovratnih grešnikov, ki se za božje opomine nikdar ne zmenijo — ni manjkalo. V nekem zatijšu je pela celo harmonika na vse pretege.

Cisto pravi, saj še ni vseh dni konec! Le potolažimo se, saj smo vajeni dolgega časa. In velesojnega potopa vseeno ne bo... Samo jesen je tu.

Še enkrat razširjenje tramvaja

Da odpade vsako nesporazumljenje in napačno mnenje, sem primoran v svojo obrambo in v obrambo ostale zadnje deputacije pri g. podbanu javnosti sporočiti, da se napeljuje tramvaj v Šiško niti pri zadnji deputaciji, niti kdaj poprej v kakoli vlogi ni omenila, oziroma proti njej protestiralo. Protestira se samo proti napeljavi cestne železnice skozi Šelenburgovo ulico in Gradišče, ker sta ti ulici odločno preozki in proti temu ugovarja tudi državna policija. Prizadeti posestniki upravičeno trdijo, da bo trgovski promet zaradi tega trpel; zato naj se železnica izpelje drugod. Posestniki dvorskega okraja, kakor tudi iz Trnovega, Krakovega pa ravnotako upravičeno zahtevajo, da se tramvaj izpelje od Marijevega trga (franciškanske cerkve skozi Wolfovo, Vegovo ali Gosposko ulico in da se napravi zveza s šentjakobskim okrajem, da na ta način pride do bližnje zveze tudi Trnovo in Krakovo, ki imata ravnotako pravico do tramvaja kakor druga predmestja. Vsi bomo morali ljubljanski tramvaj drago plačevati. Zato tudi ne more biti govora, da bi bil kdo protestiral, da naj se tramvaj spelje na Vič. Ravnotako bi od naše strani ne bilo ugovora, če se bo tramvaj napeljal v Moste ali v Rudnik, ki je tudi gotovo potreben.

Kljub temu pa ostane še odprto vprašanje, če kaže danes tramvaj razširjevati, ker ga vsa moderna mesta opuščajo in smatrajo kot nemoderno prometno sredstvo. Gotovo pa je, da bomo morali ljubljanski davkoplačevalci letno prispevati velike svote za vzdrževanje tramvaja, ki bo kakor povsod, tudi v Ljubljani pasiven in ni govora o kritju obresti za posojila, ker se bo komaj krila rešja. Da bi se bilo pravočasno rešilo pravno in finančno vprašanje za razširjenje cestne železnice, je bilo dosedaj že dve leti časa in če sedaj kdo zahteva, da se vpoštevalo zakonita določila, vendar ničesar ne zakrivi. Občinski svet ljubljanski, ki je v prvi instanci kompetenten za to, pa še do danes ni nikoli sklepal, kje naj se izvrši razširjenje tramvaja. Društva hišnih posestnikov v Ljubljani v pritožbah niso nikoli omenjala. Kot davkoplačevalci pa imam za pritožbo iste pravice, kakor vsi ostali ljubljanski davkoplačevalci in mi te pravice nihče ne more krati, tudi društveni člani ne.

Tudi proti kopališču, če bi se bilo zgradilo na Ljubljani in bi bilo moderno, bi se ne bil pritožil, ker smatram, da je v Ljubljani novo kopališče še vedno potrebno, pač pa sem imel popolnoma prav s pritožbo proti kopališču v Mednem, ki je stalo sto tisoč dinarjev, pa je bilo tako nepotrebnost, da so ga morali letos zaradi neobiskane sredi kopališke sezone zapreti. Tudi o napravi kopališča v Mednem ni sklepal občinski svet, zato iskreno želim, da ne bi enake usode doživel ljubljanski tramvaj.

Ivan Freilich.

Ura slabosti

Veseloigra iz sodobnega življenja. Kine Matica dobro izbira, naslovni film je za tretji v jesenski seziji ter po svojih posebnih vrhlinah nič ne zaostaja za prejšnjima.

Tako zvane salonske igre se niso prezele, sodobnost jim je dala nove impulze; emancipacija današnje žene je vtisnila življenju značilen pečat. Zdjaj ni žena samo kraljica v salonih, kot v starih časih, ko se je ob njeni vlečki klanjala nešteto smešnih njenih kreator v tesnih hlačah — na drugi strani pa ji niso dali nobenih pravic. Današnja žena dominira v življenju dostikrat nad moškim, družabno življenje se je temeljito izpremenilo. Značilnost te naše sodobnosti je izredno dobro prikazana v naslovnom filmu. Lahka fabula, a po svoji preciznosti in komičnosti nedosegljiva.

V ospredju dejanja je lepa, temperamentna igralka Lucie Englisch, pravi tip današnje emancipirane žene, nekoliko je podobna sicer ameriški ženi, pred katero ima naš moški svet umeven strah. Emancipiranka dela svojemu sicer možatemu očetu hude preglavice in ima ga popolnoma v oblasti. Dostojanstveni mož na ugledni družabni stopnji, pred njo zleze popolnoma vase ter si ne upa niti odpreti ust, molčati pa tudi ne. Izredno komični so mnogi prizori. Moderno dekle, ki dikтира svojemu očetu, češ, tega moraš vzeti za zeta in svojemu ženinu stavi strašno alternativo: »Ali me hočeš ali nečeš?« — Ali ni težko izbirati? Rekel bi, da je... Mož mora postati samo utelešenje ženske volje ali z drugo besedo — le gramofon, ki poje samo to, kar je na vloženi plošči... Vse to je prikazano v filmu z izborno tehniko podajanja, slika sledi sliki brez nepotrebnega zavlačevanja in je vsaka pravilno zadeta, jasna, tako, da govoreče slike same na sebi dovolj, četudi bi ne bilo dialoga.

Poleg tipa emancipirane nam film prikazuje še značilnega zavajalca kapitalista, ki ima največje skrbi v življenju z je-dilnim listom, pa snubitve mu delajo grozovite preglavice. Njegove snubitve so na višku komičnosti, strašno se potji pri izli-vanju svojih čustev in takrat, ko brez-upno čaka na svojo izvoljenko, ki mu je ušla — »samo za trenutek...« Ampak strašno dolgi so ženski trenutki... In gimnastika ubogega trebušnika! Treba je shujšati — a kaj ko je človek po telovadbi tako strašno lačen!

Tako vidimo tudi trpljenje tiste vrste ljudi, ki jim tako radi zavidamo... In še marsikaj. Vidimo našo dobo, njene težnje, značilnost, motorji letal in avtomobilov brne, telefon zbljuje dalje, gramofon in jazz podziga otelo čustvenost našega človeka — skozi se pa vleče nit tega življenja, rdeča nit — današnja žena z vsemi temi atributi... In končno zadnji poudarek sodobnosti — zvočni film sam na sebi...

Iz policijske kronike

Ljubljana, 16. septembra.

Davi je bila na policija cela kopica prijav o manjših tatvinah, neizgovorah, posku-senem samomoru, poskodbah tuje lastnine itd. Samomor je hotel izvršiti neka Ma-rija K., a so ji v zadnjem hipu rešili živ-ljenje. Popoldne se je tudi razširila vest, da se je v Lattermannovem drevedu blizu bufeja zastrupil neki moški. Službujoči stražnik, ki je bil o tem obveščen, je na-šel blizu bufeja res nekega nezvestnega moškega, pri katerem je ležala stekleniči-ca. Stražnik je obvestil rešilno postajo, na kar so nezvestnega moškega pripeljali v bolnico. Neznane je imel pri sebi samo le-gitimacijo na ime Franjo Firgo iz Zagre-ba. V bolnici so ugotovili, da ne gre za za-strupljenje, marveč da je neznanca vrgla božast.

Davi okoli 5. je stražnik na Bleiwei-sovi cesti ustavil sumljivega neznanca, ki je pohajkoval po mestu. Bil je to brezposelni delavec Anton Pir, katerega oblasti, zlasti sodišče, že delj časa zasledujejo. Mož je namreč izvršil več tatvin, specializiral se je predvsem na samokolnice, katerih je odpeljal šest in jih prodal. Pir je pri zasli-sanju tatvine priznal, povedal je tudi, ko-mu je ukradene samokolnice prodal. Poli-cija je Pirca, ki je bil zaradi tatvin že ne-šteto krat kaznovan, izročila sodišču.

Tatovi so zadnje čase zopet precej agilni, zlasti pa kradejo kolesa. Včeraj je bilo ukradeno izpred Boharjeve gostilne v Zg. šiški 49 kolo kleparskemu pomočniku Jo-sipu Hirsmanu. Kolo je vredno 300 Din. — Drugo kolo je bilo odpeljano trgovskemu potniku Rudolfu Jerehu, in sicer včeraj po-poldne na velesojmu izpred bara. Kolo je znamke »NKC«, št. 65.3045 in je vredno 900 Din. Dne 6. septembra okoli 24. je v Hradeckega vasi službujoči stražnik usta-vil kolesarja, ki je vozil brez luči. Kolesar se na poziv ni hotel ustaviti in je blisko-ma švignil mimo stražnika. Zaletel se je pa v kup kamenja tako, da se mu zvil spred-nje kolo. Ko je prišel stražnik bliže, je ne-znanec pustil kolo ležati in pognel. Ker se še ni javil, je najbolj verjetno, da je bilo kolo ukradeno. Kolo je znamke »Kin-tax«, je že precej obrabljeno, na balanci ima gumijasto prevleko. Lastnik naj se javi na policijo.

V Mostah imajo čudnega patrona, pred katerim niso varni poštni nabiralniki. Po-ročali smo, da je nekdo 23. avgusta siloma odprl poštni nabiralnik na Zaloški cesti 3 in pobral več pisem. To je ponovil tudi 14. t. m. Poštni uslužbenec Ivan Prestojnik je ugotovil, da je bil poštni nabiralnik zopet siloma odprt in iz njega ukradenih več pi-sem. Za čudnim spacialistom poizvedete policija.

Dr. Gregorju Žerjavu, katehetu v Ljub-ljani, so bile iz stanovanja na Vodnikovem trgu št. 4 včeraj okoli 16. iz spalnice ukra-dene hlače, v katerih je imel denarnico z nekaj drobiža ter 7 ključev. Skupna škoda znaša 300 Din. — Delavcu Ivanu Klansku je nekdo izpod kozolet na Tržaški cesti št. 47, kjer prenočuje, ukradel jopič in 50 dinarjev gotovine. Škoda znaša 260 Din.

Dnevne vesti

— Razpisana služba banovinskega cestarja. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora šmarje pri Jelšah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer na cestni progi Sv. Jurij-Sv. Urban-Kozje od km 3000 do 7500. Prošnje je treba vložiti do 30. t. m.

— Zgodovinski grad Frankopanov na Jadranu v čeških rokah. V razmeroma malo znanem slikovitem zalivu pri Sušaku je skrito idilično mesto Kraljevica, kjer dominira na skalnatem pomolu mogočen grad iz 17. stoletja. Grad ima na vseh štirih vogalih okrogle stolpe in je še dobro ohranjen. Bil je nekoč last hrvaškega plemiča Krste Frankopana, ki je zasnoval v njem s svojim prijateljem Zrinjskim zaroto proti Avstriji, za kar sta bila oba l. 1671 na Dunaju usmrčena. V znak priznanja češkemu delu in podjetnosti je poklonila občina Kraljevica ta zgodovinski grad lastniku Jadranskega tujskega prometnega urada v Pragi Jaroslavu Fencu za njegovo 25 letno delovanje za slovenski Jadran, kjer je Fencel že ustanovil znano češkoslovaško kopališče Srebrno - Kupari. Fencel namerava urediti v gradu moderen hotel toda tako, da ostane zgodovinska stran gradu nedotaknjena.

— Jesenska velesejska prireditve za ključena. Včeraj je bila zaključena letošnja jesenska velesejska prireditve, ki je vzbujala širok državni splošno zanimanje in pokazala, da imamo pri nas tudi za tako obširne in težko zmagljive prireditve, kakor sta bili gozdarska in lovski razstava, dovolj strokovnih moči. Poleg teh dveh res temeljito pripravljenih in krasno urejenih razstav smo videli še mnogo drugih zanimivosti, tako da je bila jesenska velesejska prireditve nedvomno izmed sedanjih najlepših. V gozdarski in lesnoindustrijskih oddelkih je bilo 161 razstavljavcev, v lovskem 182, v lesnoindustrijskem 35, v splošnem lesno-industrijsko obrtnem in trgovskem pa 319, od teh 227 iz Jugoslavije, 92 pa iz inozemstva. Iz Nemčije je bilo 28 razstavljavcev, iz Avstrije 40, iz Belgije 3, iz češkoslovaške 8, iz Madžarske 7, iz švedske 2, iz Holandske, Finske, Kitajske in USA pa po 1. Kupčijski uspehi so bili v splošnem povojni. Obiskovalcev je bilo do 100.000 iz vseh krajev države, pa tudi iz inozemstva. Prihodnji ljubljanski velesejem, ki bo že XI., bo predvidoma od 29. maja do 9. junija 1931.

— Posvetitev največjega židovskega hrama v Jugoslaviji. V nedeljo je bilo v Sarajevu na slovesen način posvečena nova židovska sinagoga, ki jo so zgradili sarajevski sefardi. Hram je lepo impozantna stavba, ki je veljala okoli 20 milijonov Din. Nedvomno je to najlepša židovska sinagoga v Jugoslaviji in najbrž tudi v srednji Evropi. Z novo zgradbo je že itak slikovito Sarajevo mnogo pridobilo.

— Zakaj ni bilo koncerta v Rog. Slatini? Naprošeni smo odgovorili na tozadevno notico v sobotni številki našega lista, da se koncert vokalnega kvarteta »Ljubljana« v Rogški Slatini ni vršil iz razloga, ki jih ne bom iznašal v javnosti, ker bi znali škodovati ugledu članov tereta, ki tvorijo kvartet. Jaz namreč že sedem mesecev ne sodelujem v kvartetu, ker smatram petje za resno stvar in umetnost, ki naj se ne profanira. Agilnemu gospodu Karl Lassarbachu sem vse nastale stroške povrnil ne glede na to, da mi ni predložil tozadevnih računov. K koncu pripominjam še, da za koncert v Rogški Slatini ni bilo drugih priprav, kakor tiskanje lepakov in mi je publika lahko hvaležna, da nisem sodeloval iz prijaznosti. — Stibernik Martin.

— Prepoved zahajanja v krčme. Okrožno sodišče v Novem mestu je prepovedalo posejanje krčm za dobo enega leta delavcem Martinu Kresetu v Miklarih in Francetu Senici v Dobindolu.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačno in nestanovitno vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, v severozapadnih deževno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 33, v Splitu 31, v Skoplju 30,1, v Sarajevu 29, v Zagrebu 27, v Mariboru 21, v Ljubljani 18,4. V južnih krajih se ljudje torej še grejejo na pripekajočem solncu, nas pa že zebe, čeprav razdalja med nami in njimi ni posebno velika. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,1 mm, temperatura je znašala 14 stopinj.

— Rodbinska tragedija. V Remetincu pri Zagrebu se je včeraj popoldne odigrala krvava rodbinska tragedija. Posestnik Ivan Gluhak-Majdak se z nožem napadel svojo ženo in jo težko ranil, nato se je ustreliš v srce. Majdak se je šele nedavno oženil. Zakon ni bil srečen, kajti zakonca sta se začela že prvi mesec prepirati. Majdak je ženo tudi večkrat pretepel. Končno se je žena naveličala takega življenja in je pobegnila k svojemu očetu v Otok pri Sv. Klari. Včeraj popoldne jo je mož obiskal in zahteval, da se vrne k njemu. Ker ni hotela, je potegnil nož in jo večkrat sunil v glavo. Vsa okrvavljena se je žena zgrudila. Videč strašne posledice zena neprimisljenega dejanja, je Majdak pobegnil domov, se zaprl v čumnato in se ustrelil. Bil je takoj mrtev.

— Smrtna nesreča. Na cesti Novi Sad-Irig se je v nedeljo pripetila težka motoklistična nesreča. Motorno kolo s priklopnico, s katerim so se vozili dijaki Starinjanja Ignjatovič, akademik Gjorgje Slepčević in srednješolec Jovan Jakovljevič, se je prevrnilo, ker je bila počila pnevmatika. Ignjatovič je priletel z glavo na rob pločnika in nezavesten obledel. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je po poškodbah podlegel. Tudi oba spremljevalca sta bila težko ranjena in so ju morali prepeljati v bolnico.

— Samomor železniškega uradnika. V Sibeniku se je v nedeljo na kolodvoru obesil železniški uradnik Peter Kravar, star 54 let, rodom iz Drniša. Obesil se je v vagonu, kjer ga je našel železniški službenec Paško Lovrić. Prerezal je takoj vrv,

toda vsaka pomoč je bila zaman. Vzrok samomora ni znan. Pokojnik je bil 30 let v državni službi in je bil eden najvestnejših uradnikov. Zapustil je ženo in pet neposkrbljenih otrok.

— Uboj zaradi ljubosumnosti. V selu Bistarcu pri Tuzli sta vaška fanta Marijan Čanić in Marko Galušić dvorila lepi mladenki Janji Nikić, kateri je pa bil Marijan bolj všeč. Zato ni čuda, da je začel Marko tekmece sovražiti. Ko sta se Čanić in mladenka v nedeljo zvečer vračala v selo, se jima je pridružil tudi Galušić v družbi Mirka Pranjića. Blizu doma je dekletka fanta odslavila, češ da je njen oče ne sme videti v družbi fantov. Čanić se je že poslovil, tedaj je pa pristopil Galušić in hotel dekletko spremiti do doma. Čanić se je temu uprl, na kar je med njima nastal prepri in pretep, med katerim sta oba padla. Na tleh je Čanić iz žepa potegnil nož in zabodel nasprotnika v vrat. Galušić je imel še toliko moči, da je vstal, se opotekel par korakov in oblezel mrtev. Čanića so orožniki zaprli.

— Pletenica, trikotažo (zimsko perilo), nogavice, rokavice, načeneje pri Osvald Debeic, Ljubljana, Pred Škofijo 15. 73-T

DR. LUDOVIK ZALAR ZOPET REDNO ORDINIRA

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 2 - Tel. 3003

Iz Ljubljane

—lj Udruženje jugoslovenskih inženjerov in arhitektov — sekcija Ljubljana ima članski sestanek v petek, dne 19. septembra ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1 (II. nadstropje). Na dnevnem redu so zadeve, ki so v zvezi s predložitvijo glavnemu skupščino v Splitu; obenem se bo ugotovil potni program. Vabljeni so poleg vseh članov tudi oni gostje, ki so priglasili udeležbo na skupščini.

—lj Starejši bratje Sokola i na Taboru bodo pričeli s telovadbo v sredo, dne 17. septembra 1930, ob 8. uri zvečer. Redna telovadba starejših bratov bo vsako sredo in vsak petek od 8. do 9. ure zvečer. — Načelnik.

—lj K večerjajemu našemu poročilu o nesrečah in nezgodah pod naslovom »Alkohol in nož, da sta se pred streliščem na Dolenski cesti sprla neki civilist in vojak, ki je prvega udaril z bajonetom po glavi, smo sprejeli pojasnilo, da prepira ni izžival civilist, ki je šel mirno po cesti s svojim tovaršem in v katerega se je vojak zaletel.

—lj Pojasnilo. Na notico v večerjajem »Slovenskem Narod« navajam, da ni res, da je bil Ani Gliha iz Vel. Vidma ukraden 1000 dinarski bankovec v trgovini Orehek, ker se ni nahajala ta čas nobena taka oseba v trgovini. Pač pa je res, da je Ana Gliha zmenjala 2 tisočaka in se pozneje vrnila po četrtri uri v trgovino, češ, da ji manjka 1 tisočak, katerega je lahko zgubila na cesti ali v drugi trgovini. Toliko v vrednost in ravnanje. Matej Orehek, Ljubljana.

—lj Pouk živih jezikov nemščine, angleščine, francosčine, srbohrvaščine, španščine, italijanščine v skupinah in za posameznike. Poučujejo po direktni metodi kvalificirane učne moči. — Prijave od pol 7. do pol 8. zvečer Beethovnova ulica 7, pritličje — levo. — Prof. Sid. J. Jeras. 499-n

Iz Celja

—e Celjsko perško društvo ima redne pevske vaje ob torkih za moški, ob sredah za ženske in petkih za mešani zbor. Prosim vse pevke in pevce, naj bodo redni in točni, ker je nastop pred burmi. Novi člani se sprejemajo le še ta teden. Odbor CPD.

—e Sokolsko društvo v Celju javlja svojemu članstvu, da se je pričela s 15. t. m. redna telovadba vseh oddelkov, ki so radi šole prestali telovaditi, predvsem naraščajoča in deca. Urnik ostane večinoma nespremenjen in je nabit v telovadnici. Mladina kot ostalo članstvo se vlijudno poziva, da se telovadbe redno udeležuje, da bodo naše vrste pri prihodnjem društvenem nastopu napram lanskemu lepu potrojene.

—e Redna seja mestnega občinskega sveta celjskega je sklicana za petek 19. septembra ob 18. uri v sejni dvorani mestnega magistrata.

—e Grenardirjevo hrv. čez Savinjo bo okoliška občina temeljito popravila. Na zadnji občinski seji so bila pleskarska dela na železni ogradji oddana najnižjemu ponudniku za 6700 Din.

—e Sprememba v državljanstvu. V jugoslovansko državljanstvo je bil sprejet 36-letni zasebni uradnik Anton Pichl, dotedanji državljani kraljevine Rumunije.

—e Izguba. Pred dnevi je izgubila med potjo od Glavnega trga do pošte služkinja Marija Petelinškova 100-dinarski bankovec.

Radionapoved

Cetrtek, 18. septembra.

12: Dnevne vesti, plošče; 13: Časovna napoved, borza, plošče; 17:30: Otroška ura, ga. Gabrijelečičeva; 18: Radio-orkester; 19: Pero Horn: Nervoznost otroka; 19:30: Prof. Tine Debeljak: Ob 400 letnici Kochanovskega, največjega pesnika »zlate dobe«; 20: Recitacija pesmi Kochanovskega, iz vaje radio-orkester; 20:30: Cerkevni koncert »Ljubljana«; 22: Časovna napoved in poročila; 22:15: Duetni večer: Jože Gostič in Marjan Rus; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 19. septembra.
12: Dnevne vesti, plošče; 13: Časovna napoved, borza, plošče; 18: Radio-orkester; 19: Gospodinjina ura, gdč. Cilka Krekova; 19:30: Francosčina; 20: Citre (g. Loke); Samospevi g. Avg. Živka; 21: Operetna glasba, iz vaje radio-orkester; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 20. septembra.

12: Dnevne vesti, plošče; 13: Časovna napoved, borza, plošče; 18: Radio-orkester; 19: Aktualna ura; 19:30: Plošče; 20:30: Prenos iz Beograda; 22:30: Časovna napoved in poročila; 23: Napoved programa za naslednji dan.

MIHEC ŽE VE ZAKAJ

— Mihec, pogledaj no, kako lepe očke ima tvoj novi bratec! — pravi mamica.
— Saj ni čuda, ko je pa še tako nov! — se odreže Mihec.

Proti dalmatinskim vinotočem

V tem članku, preobčenem v »Slov. Narod« 6. t. m., se zavzema neki ljubljane za odpravo dalmatinskih vinotočev po naših mestih, češ da je dalmatinsko vino premočno za naše ljudi in da so zato dalmatinski vinotoči zlo in leglo razgrajev in pretepačev.

Dotičnega ljubljane prosim, naj uvažuje moje pomisleke proti tej strogi obsodi, katero naj primerno omili.

S trditvijo, da je dalmatinsko vino za naše ljudi premočno, se že radi tega ne morem strinjati, ker bi to uleglo naše Dalmatince zapeljati, da bi svoje vino krstili. To bi jih nič ne stalo, imeli bi pa toliko več dobička, kolikor njihovi odjemalci izgube. Dalmatinci so mi ljubši, ako ostanejo pošte. Istrska in goriska vina, ki so se pred vojno po naših krajih točila, tudi niso nič slabša od dalmatinskih.

Dalmatinskim vinotočem tudi ne moremo očitati, da so edini vzrok vsega zla — razgrajanja in pretepanja, ker se razgraja in pretepa tudi drugod, kjer ni nobenega dalmatinskega vinotoča, da je le več ljudi skupaj. Če se pa kdo dalmatinskega vina tako nažeha, da postane malo bolj živahen in vesel, ni tega storil iz hudobije, temveč iz življenjske potrebe in to mu po krščanski ljubezni ne samo moremo, ampak tudi moramo privoščiti.

Naš Prešeren pravi v svojem slovesu od mladosti, da mu je mladost rodila sicer malo cvetja, ker je prezagledal spoznal hudobijo sveta, a da mu bo navzlic temu srce vedno vzdihovalo po njej ter želi, da mu naj bo bog obvaruje. Tega si žele tudi drugi ljudje. V časopisu je bilo pogosto čitati, da ruski zdravnik dr. Voronov v Parizu pomlajuje ljudi za drag denar na ta način, da jim vcepi opijce žleze. Nič čudnega in nič zlega ne more biti, če si kdo nabavi pri Dalmatincu kako opico, da ga pomladi. Taka opica ni noben šimpanz, urangutang, mandril, gorila ali kaka druga taka afriška in azijska, temveč popolnoma domača opica.

Pogosto se čuje, da ta ali oni ne more dobiti stanovanja, ker ima preveč otrok. Otroci tudi niso nobeno zlo, temveč bistveni del človeške družbe in se jih torej ne moremo ubraniti. Da postanejo otroci dobri in dostojni člani človeške družbe, jih je treba pametno vzgajati. Otrok pa ne vzgajajo samo starši in šola, temveč tudi njihova okolica. Dolžnost naša je, da na nje vzgajno vplivamo s pametno besedo ter z dobrim zgledom.

Otroci nam bodo to ljubezno vračali in se nas bodo s hvaležnostjo spominjali še dolgo, ko bomo že trohneli v zemlji.

Prijatelj resnice.

Ni pravice

Gospod urednik!

Oprostite, da se drzmem nekaj napisati na vašo opombo pri članku »Kje je pravica« z dne 6. t. m. ko pišete, da dobi vsak kolikoli s posebnostjo človeka službo; s tem je rečeno, da so na cesti takorekoč sami tepci in nesposobni ljudje. Pisec članka ima prav, ko piše, da nas v pokopnici (vrhu tega pripominjam, da tudi neizveščane oz. nekvalificirane moči) izpodrivajo.

Ker sem sam brezposelen in to ne po svoji krivdi, vidim, kako je težko dobiti službo. Povsodi nas izpodrivajo nekvalificirani, katere lahko nastavijo za mal denar in povrh še upokojenci in vajenci.

Sam kandidat, da bi prevzel kakršnokoli službo samo, da bi mogel vsaj za silo in hajati; pa je ne dobim, čeprav letam jaz in moje prošnje od Poncija do Pilata. Kje je krivda? Na to vprašanje se lahko na kratko in resnično pove:

1. Ker delajo večina z vajenci. Pogledajte malo po časopisih. Nikjer ne rabijo nobenega pomočnika. Ti jim ne delajo zastoj, lahko živijo od zraka.

2. Ker nastavljajo tam, kjer morejo. neklasificirane moči, ker lahko delajo napel zastoj. Kvalificirani naj žive od božje besede.

3. Ker nastavljajo upokojence, ki bi v miru lahko došli dobro živeli. Za druge pa ne ostane nič.

Dosti se da še o tem pisati in v dokaz, navesti dokaj primerov, toda za sedaj naj bo dovolj, če bo kaj zaleglo, zaleže lahko tudi to.

Kje so zakoni za zaščito poklicev? Do sedaj jih še ni, čeprav se je govorilo o tem.

Lahko torej rečemo, da ni pravice. Eden v imenu mnogih.

Enemu v imenu mnogih moramo povedati, da se je nepremišljeno in brez prave

ih otrok, je to potrebno že iz principa, ki ga ima v mislih zgoraj navedeni zakon glede sorodstva med šolom in uradnikom. Eno kakor drugo bo odpravilo v javnosti neznosne predsodke. N. pr. za en sam slab odgovor direktorjevega otroka ve vsa javnost, a o devet in devetdesetih pozitivnih odgovorih noče vedeti nič. Vero v pravico pedagogov je treba očuvati pred vsem predsodkom!

Ivan Kolar.

Šišenski tramvaj in občinstvo

15 let že čakamo probivalci Šiške na cestno železnico. Ze leta 1915 bi se bila morala začeti graditi. Zadnje dneve pa vendar gledamo uresničenje obljub mestne občine. Ponagajati je nam hotel malo še predsednik društva hišnih posestnikov g. Frelih s svojo pritožbo pri banski upravi, pa mu ni »ratalo«. G. predsednik Frelih je gotovo pozabil, da so tudi hišni posestniki Šiške člani njegovega društva in da bodo z napeljavo električne železnice njihove hiše na vrednosti le pridobile, sicer si res ne moremo tolažiti te njegove nagajivosti.

Nekaj pa je, s čemur se Šiščani pri cestni železnici ne strinjajo, namreč razdelitev postajališč, kakor jo je objavil sobotni »Slov. Narod«. Po tej objavi bi bilo 1. postajališče pred pošto, 2. pred Figovcem, 3. na koncu Gosposvetske ceste pred prelazom čez železnico, 4. takoj po prehodu čez drž. železnico pred sejmskim prostorom, 5. pri pivovarni Union, 6. pri h. št. 71 na Celovski cesti in 7. kot zadnje postajališče za Sp. Šiško pa pri št. 49. Pri zadnjih dveh postajališčih mora biti očitna pomota, ker si ne moremo misliti, da bi od pivovarne Union, pa do šišenskega trga ne bilo nobenega postajališča. Št. 71 je namreč malo pred šišenskim zelenjadnim trgom. Pa tudi, če ste v »Narodovem« poročilu št. 71 in 49 zamenjani, nista ta prostora za postajališče prikladna: prvi, bi ležali obe ti postajališči na najožjem prostoru ceste, drugi pa daleč od križišč ulic.

Ker je električna železnica namenjena občinstvu in ne samo sprevodnikom, ker se mora železnica nadalje po možnosti tudi rentirati, se morajo postajališča določiti na prostorih, kjer je največji dotok občinstva, to je pa ravno ob križiščih ulic. Če so od Figovca do pivovarne Union kar štiri postaje, ni nobenega povišja, da bi ne bila 6. postaja že pri gostilni Keršič, kjer se prične Frankopanska ulica, ki veže s Celovško cesto sporedno in živahno obljubeno Kolodvorsko ulico. 7. postajališče naj bo pred staro cerkvijo, kjer se stekajo Jernejeva cesta, ki tudi veže Kolodvorsko ulico, Vodnikova ulica in pot na Belleue.

8. postajališče pa se mora na vsak način napraviti pri občinski hiši nasproti slaščičarne Vilar. Tam se stekajo Gasilska cesta, ki pelje proti šoli, Tržna cesta, ki vodi mimo Štepcia na Vodnikovo cesto in Aljaževa cesta, ki bo, ko bo vsa obzidana, ena najdaljših cest v Šiški in bo dovajala na Celovško cesto največ občinstva. Če bi pa postajališče pred občinsko hišo iz kakršnegakoli razloga ne moglo biti, naj se posmakne proti gostilni »Zvezda«, kjer je vse, kakor bolj prikladen prostor na vse strani, kakor pa pred hišo št. 71. Nikar se naj ne stavi postajališče med križišča ulic, da bi moralo občinstvo od glavnih križišč, kjer so trgovine itd., tekatati nazaj ali naprej do postajališča. Naj se pomisli, da voznja po cestni železnici ne bo zastoj, da bo tudi dražja, kakor sedaj po avtobusih, naj se torej nudi občinstvu po možnosti tudi čim več ugodnosti.

Šiščanci.

Zelotizem brez primere

Ze nešteto krat je imel vsak, kdor ima priliko za prebiranje stalne »Slovenčev« rubrike »Kaj pravite?« povod za posmeh neverjetni navadnosti, ki jo izžareva večina članov. V soboto, 13. t. m. pa je »Slovenec« v isti rubriki iz preprosti nepravosti nenadoma prijedal v pravico nesramnosti. Član kar, po vsej priliki pedagog - profesor, se je obregnil ob »neko« predstavo v nekem ljubljanskem bioskopu, kjer se že nekaj dni na oduren način sramoti proforski stanc. Očitno in brez vsakega dvoma je, da je mišljena tonfilmska predstava »Sinji anđeli«, ki jo je te dni predvajal Kino Matica.

Kdor si je ogledal ta prekrasni filmski umotvor, kjer ni niti senčice »sramotive« proforskega stanca, bo v dotičnem »Slovenčevem« članku videl le klasičen vzgled neverjetnega zelotizma, ki na žalost še danes, v 20. stoletju, ko se civilizacija že bliža zenitu svojega razvoja, ne obvladuje samo širokih, versko sfanatiziranih mas, marveč tudi inteligenčne sloje. Skladam se s piscem v konstataciji, da je današnje dijaštvo mnogo bolj demoralizirano kot pred vojno, tudi jaz sem se nedavno zgrajal nad nesramnostjo, ki so si jo dijaki dovolili z nekim mojim stanovskim kolegom, ko so v časopisju mistificirali njegovo poroko, vendar pa sem zastran faktorjev, ki na tak način demoralizirajo mladino povsem drugega mnenja. Ni kriv temu kino, ne iščite vzroka drugod! Pisec naj ve, da je streljal slepo, saj je film nehoti napravil prav ceneno reklamo, ve pa naj, da odkrito obžalujem, da se ji taka zelotska obsodba povsem nedolžne predstave pojavila prav iz naših vrst.

Tudi profesor.

K. R. G. Brown: Vitez enega dne Roman

— Koča je last poštarja v Wellbridge in preprčan sem, da mu je čisto v eno, kdo stanuje v nji. Glavno je, da dobi svoj denar — dve guineji na teden. On ve, da se selim drugam. Sicer se pa danes itak ustavim v Wellbridge, pa mu povem, da ste prevzeli kočjo vi. Izgledate pošteno; sicer pa v vsej kočji ni ničesar, kar bi bilo vredno nad osem pence.

— Dobro, — je prikimal Peter. — Pišem se Cardinal, mimogrede rečeno. — Jaz pa Gibbs, — se je predstavil uglati gospod. — No, a zdaj lahko pogledate v kočjo.

Kočja, ki je tako hitro zamenjala najemnika, je spadala med one cene, škatlicam podobne konstrukcije, katero bi znal sestaviti vsak otrok povprečne inteligence, če bi mu papa malo pomagal. Stala je blizu morja in sprejela je bila okrašena z nekakšno zverženo verando, na steno katere je bil naslonjen velik, rdeč mototokel. Z verande se je prišlo v sobico, iz katere so vodila vrata v tesno spalnico z eno posteljo. Tu je bila tudi nekakšna omara v steni z umivalnikom, pečica na petrolej in predalček za meso. Da bi ne bilo nespornosti, je Gibbs takoj povedal, da je to kuhinja. Pohištvo, ki ga je bilo ravno prav, je bilo vse pleteno iz bičevja, razen postelje, ki je bila železna in vsa razmajana. Kot dokaz poštarjevega zmisla za umetnost je visel v sobici lesorez »Prebujenje duše«, v kuhinji koledar iz leta 1916, katerega je bil pustil v kočji neki branjevec, v spalnici pa napis v hrastovem okviru: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« Z muhami je bila vsa kočja bogato založena. Skratka, to je bila tipično opremljena kočja, ne slabša in ne boljša od drugih.

— Nekam zapuščeno je tole, — je dejal Gibbs, ko si je ogledal vsak kot, — toda vam bo morda baš to ugajalo. Vse kočje tu naokrog so zdaj prazne. Lastniki so večinoma iz drugih krajev. Tu je seznam posode, riž in druge take ropotije. Bojim se, da tu ne bo ničesar, kar bi vam prišlo prav, če ste lačni in žejni, dobite pa vse v vasi ali pa se odpravite z avtobusom v Wellbridge.

— Hvala lepa, — je dejal Peter. — Kako je pa z najemnino — naj jo plačam vam ali poštarju?

— Meni, če hočete. Plačal sem mu vnaprej. — Ko je bilo tudi to opravljeno, je Gibbs pripomnil: To bi bilo torej vse. Zdjaj pa moram na pot. Svoje stvari sem prenesel že jutraj tako, da se lahko takoj vselite. Tu je ključ — drugega ima poštar. Zbogom.

Prijazno je pokimal, vzela klobuk in se obrnil. Kmalu je drvel na mototoklu čez pašnike. Peter je opazoval svojega novega znanca, dokler mu ni izginil iz pred oči, potem se je pa vrnil v sobico in se nekaj časa oziral po nji z običajnim ponosom človeka, ki še nikoli ni imel svoje, niti najete hiše, pa naj bo že kakršnakoli. Potem je zadovoljno pokimal z glavo, potegnil iz žepa cigareto in iskal po žepih vžigalico. Ni jih našel in zato se je instinktivno obrnil k polici. Toda na polici sta bili samo dve kričči žolti vazi, medeninaš pepelnik z reklamo za sodavico in v vrečko zviti košček papirja. Peter je avtomatično iztegnil roko in segel po njem. Videl je, da je bil papir najbrž iztrgan iz notesa in da je na njem narisana načrt nekakšne hiše. O tem so pričale razne opombe, kakor »soba«, »kuhinja«, »galerija« in »veža«. Ničesar pa ni bilo, kar bi kazalo na lastnika dokumentov niti na kaj se načrt nanaša.

— To bo najbrž Gibbsovo, — je pomislil Peter. — Morda je mož trgovec z nepremičninami — po obrazu sodeč bi dejal, da zna pregovarjati ljudi. No, zdaj moram poskrbeti, da dobim vžigalico in jesti.

Vtaknil je listek v žep in stopil k vratom. Ko se je ustavil na verandi, da bi zaklenil vrata za seboj, je opazil, da ima kočja napis, kakor ga imajo vse kočje. Na črni deski nad vrati je bilo z lepimi belimi črkami napisano:

»Majhna, toda naša«

V trenutkih, ko sovraži človek samega sebe — a take trenutke imajo v življenju tudi najbolj domišljivi ljudje — je najboljša tolažba zavest, da na tem nepopolnem svetu ni nič popolnega. Na vsaki roži so trni, vsakega dohodka se drži davek, vsaka kočja ima svoj napis. Zdi se, da imajo kočje in vile nekom posebno nesrečen vpliv na okus svojih lastnikov, kajti tudi ljudje, ki bi raje umrli nego da bi nazvali svojo hišo v mestu »majhna, toda naša«, nazivajo tako mirne duše svoja letna bivališča. Strokovnjaki trdijo, da je pri nas teh »majhnih, toda naših« eksemplarjev 15.749. Izkušeni najemnik je že vajen sprejemati ta žalostni pojav kot neizogibno zlo počitnic. Toda Peter še nikoli ni najemal nobene kočje in zato ni čuda, da je bil prvi hip malo presenečen.

— Brrr! — je zamrmral sam pri sebi. Potem je pa obrnil temu strašilu hrbet in se napotil urno proti vasi.

Sandhaven, ki je po srečnem naključju ušel požljivemu očesu stavnih verižnikov, je zdaj približno tak, kakršen je bil včasih, ko je bila bitka pri Hastingsu aktualna novica. Na hrib do vasi, oddaljene od morja dobro miljo, kakor se je Peter v svoje ogorčenje preprčal, vodi strma, ozka in razrušana kolovozna pot, polna debelega kamenja. Vsa vas šteje šest hiš, če ne računamo trgovine. Cerkev vas nima, zato pa ima krčmo. Vaščani si služijo pičlo vsakdanji kruh s tem, da si vzajemno pero perilo in pospravljajo kočje na obali.

Gibbs je dejal, da dobi Peter v vasi trgovini vse, kar bo rabil. Toda Gibbs ni vedel, kaj Petru tekne. Poleg osemdesetletne, hrome branjeve je bilo tu vse, samo tega ne, kar bi navadnemu

človeku dišalo. In tako se je zgodilo, da je odnašal Peter čez pol ure vrečko živil, odlikujočih se bolj po originalnosti nego po redilnosti. Vrečica sicer ni bila velika, vendar pa dovolj težka, a zvožena pot s hriba je bila zelo naporna. In tako si je Peter globoko oddahnil, ko se je končno ustavil na trati pred zalivom. — Fui! — je zagodrnjal glasno. — Če je tole preprosto življenje, naj ga ...

Nenadoma je utihnil in se zagledal pred se. Kakšnih stopetdeset metrov pred njim je stala »majhna, toda naša«, na verandi te razkošne primorske reziden- ce je pa stal pripogojen pri vratih neznanec. Vzravnaval se je baš, ko ga je dosegel presenečeni Petrov pogled. Počasi se je krenil okrog kočje in pri vsakem oknu se je ustavil. Ni bilo dvoma, da bi rad prišel v kočjo.

Ljubica z otrokom ali žena?

Pred pariško poroto se bo vršila te dni zanimiva razprava

Pariška porota se je pečala te dni s tragedijo ljubosumnosti v kateri igra glavno vlogo lepa lady Owen, ki je izvršila atentat na ženo nekega pariškega zdravnika. Lady Owen je bila zdravnikova ljubica. Zdravnikova žena je vedela za možovo ljubavno razmerje in je hudo trpela. Končno je zdravnik prekinil svoje razmerje z Ovenovo, ko ji je bil do zadnjega franka izplačal vse, kar mu je bila bogata vdova posodila za ureditev klinike.

Lepa vdova pa ni hotela pustiti ljubica nazaj k ženi. Nekega dne je prispela k njemu na dom, da bi ga pregovorila, naj se vrne k nji. Ker pa zdravnika ni bilo doma, jo je sprejela njegova žena. Komaj je lepa vdova stopila v salon, je potegnila iz zadnjega revolverja in začela streljati v zdravnikovo ženo. Vsa okrvavljena se je zgrudila zdravnikova žena na tla, napadalko so pa aretirali in odvedli v zapor.

Zdravnikova žena k sreči ni bila smrtno ranjena. Zdjaj je že zdrava. Napadalka pa sedi v zaporu in čaka, da jo zadene zaslužena kazen. To bi še ne bilo tako hudo, da ni noseča. In na nosečnost se najbolj sklicuje v svoji obrambi. Trdi namreč, da je bila nosečnost kriva, da je

ščen zgrudil. Kmetje so ga zvezali in izročili orožnikom. Albertov oče in sosedova deklica sta bila takoj mrtva. Albertova mati se bori s smrtjo, on sam je pa težko ranjen.

Zakon na poskušnjo

Moderne žene ne bodo navdušene za priznanje neke Angležinje, poročene s Perzijcem. V nekem angleškem listu je namreč izšel njen članek, v katerem pravi, da je trdno prepričana, da je ženska emancipacija ženam samim v škodo. Prizadevanje žensk pridobiti si popolno enakopravnost z moškimi, vodi v nezadovoljstvo in nesrečo. Zavesa, ki loči ženo v harem od zunanjega sveta, predstavlja v resnici vrata k zadovoljstvu in sreči. Brutalni moške so tudi v Perziji pogosti, kakor so po vsem svetu. Če ima dekle srečo, lahko dobi dobrega moža, čeprav si pogledata iz oči v oči šele na dan poroke. V Perziji so ženske moderneje, nego se splošno misli. Zakon na poskušnjo je pri njih že davno v veljavi. Poskušnja lahko traja

samo nekaj dni ali pa tudi vse življenje. Če je moškemu dekle všeč, jo vzame za ženo, če pa ne, ostane pač njegova pri- ležnica.

Glasbeniki v anekdotah

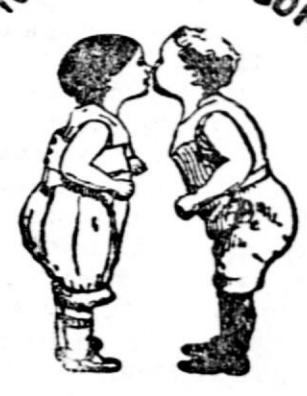
Gustav Mahler je bil znan po tem, da ni nikoli zapustil odra med skušnjo niti na minuto. Lahko si torej mislimo presenečenje, ko je nekoč v bivši dunajski dvorni operi izročil vodstvo skušnje prvemu kapelniku, češ, da mora nekam za celo uro. Kaj takega se z Mahlerjem še nikoli ni bilo pripetilo. Čez dobro uro se je vrnil in prevzel vodstvo skušnje. Po skušnji ga je pa neki pevec vprašal, kje je bil. Mahler je odgovoril: Ženil sem se.

Furtwängler je dirigiral Tannhäuserja. Partijo Wolframa je pel mlad pevec, katerega še ni nihče poznal. Ko je bila opera končana, je vprašal dirigenta, kako mu je njegovo petje ugajalo. Furtwängler je prijazno pogledal in odgovoril: »Kolikor sem informiran, je šla o vašem nastopu po gledališču pohvala v en glas.« »Zares?« — se je razveselil baritonist. »Da.« — je nadaljeval dirigent, »sam sem v gledališču govoril z gospodom, ki je vas pohvalil.«

Joachim Brahms je bil včasih zelo siten. Kadar je bil slabe volje, je delal strupene dovpite in pogosto je raztrgal celo svoje najboljšije prijatelje. Nekega večera, ko je bil baš slabe volje in se je poslavljaj od družbe, je dejal: »Če danes nisem koga v raztresenosti raz- zalil, naj mi oprsti.«

Mahler je bil velik sladkosnednež in rad je govoril o kuharski umetnosti. Ne- koč sta sedela s Straussom v restavraciji, kjer so se zbirali tudi igralci, ki so sodelovali v novi Straussovi operi. Skladatelj sta se tako glasno zabavala, da so vsi utihli misleč, da govorita o zelo važni zadevi, nanašajoči se na novo opero. Kar se je začel v splošni tišini Mahlerjev glas: »Da, dragi moi, če ne vzamete h golažu toliko čebule, kakor mesa, ni gulaž za nič.«

OTROŠKE NOGAVICE z igrom KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Dobra glava.

»France, da no nekoliko paziti. Opeko si mi zadel na glavo in pri tem sem se v jezik ugriznil!«

Danes premiera! Ob 4., 8., in 12.!

Vesela komedija zabave in smeha

Ura slabosti

V glavnih vlogah govore in pojo

Lucie Englisch — Huszar Puffy — ter Paul Morgan in Szöke Szakall, znana iz nepozabnega filma »Dvoje srce v 3/4 taktu«

Predprodaja vstopnic od 11.— do 12. ure

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

„R“ nove vrste lovske patrone, napolnjene z nemškimi Hasloch brezdimnim smodnikom in »GECO« patrone z nemškim »Rothwell- skim« smodnikom — ima vedno v zalogi

puškarna F. K. KAISER, Ljubljana

Sprejemajo se tudi vsa mehanična dela v popravilo.

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlov- skih opekarn »ILOVAC«, dobavlja fran- ko vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo

»EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvor- ska ulica št. 7.

Najboljši brnski blagovi

Zajamčeno čistovoljnene moške in damske blagove zadnjih novosti za jesensko in zimsko sezijo razpošilja starorenomirana zaloga tvornice sukna SIEGEL-IMHOF, BRNO

Palackého tř. 12, Čekoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najso- lidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastoj in poštne prosto.

III Nr. 13.008/1.—1930.

RAZGLAS

Kraljeva banska uprava dravske banovine otvori 3. novembra 1930 v Mariboru enoletno nižjo gozdarsko šolo. Na ta zavod se sprejme do 20 gojencev (interni- stov).

V prvi vrsti se bodo v ta učni zavod sprejemali sinovi malih in srednjih gozdnih posestnikov, ki ostanejo na gozdarskem posestvu kot bodoči gospodarji. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 24 let stari. Vsi gojenci bodo stanovali in se prehranjevali v internatu. Svojeručno spisano prošnjo, opremljeno s kolkom za 5.— Din, je vložiti do 15. oktobra 1930

in nasloviti na šumarski oddelek kraljevske banske uprave v Ljubljani (za rav- nateljstvo mariborske nižje gozdarske šole).

Prošnji je priložiti: Krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, nra- stveno izpričevalo in obvezo staršev, da bodo krili stroške v internatu.

Podrobnejša pojasnila daje:

Gozdarski odsek kraljevske banske uprave v Ljubljani

Ljubljana, 11. septembra 1930.

Vse knjige

ki jih rabiš, kupi

v knjigarni Tiskovne zadruga LJUBLJANA, Prešernova ul. 54.

Knjigarna ti da pri nakupu šolskih knjig brezplačno lepo knjigo po izbiri

Antiseptično prepariran

Čuvajte svoje največje blago — ZDRAVJE dokazano nedosegljivo!

„OLLA“ GUM...?

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo — Najmanjši oglas Din 5.—

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in dru- gim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljub- ljani. 58/1

CEVLJAR. POMOČNIKA

zmožnega za ročno šivano in zbito delo, sprejemem. — Pred- nost imajo le dobro izurjeni. Hrana in stanovanje v hiši, delo stalno. Nastop službe lah- ko takoj. Andrej Gradišar, Kri- že na Gorenjskem. 2441

TRGOVSKI LOKAL

v bližini glavne pošte ozir. »Fi- govca« dobro plačam. — Po- nudbe na upravo »Slov. Naro- da« pod »Lokali« 2443c.

VRTNARIJA

Kiebach, Križevci prodaja: Vio- la tricolor maxima trimardean (mačuhice) po 0.75 para. Myo- sotis nana temnoplava, veliko- cvetna (Vergismeinicht) rana po 0.50 para. Asparagus plu- mosus- 2letni po 8 Din, Aspa- ragus sprengerii 2 letni po šest- dinarjev, Chrysantheme veliko- cvetne in drobnocvetne po 10 dinarjev. Thuya orientalis (Cypressa), preko meter viso- ka po 30 Din, manjše od 10 di- narjev dalje. 2442

SPREJME SE UČENEC

za puškarsko obrt pri F. K. Kaiser, Ljubljana. 2444

FINO PORTUGALKO

toči gostilna pri »Dolenjcu« (preje pri Pavletu), Kapitelj- ska ulica 3, nasproti Alojzije- višča (čez Poljansko cesto). 2446

DVE PARCELI

naprodaj skupno ali posamez- no. Nahajajoče: zemlj. št. 329— 330 čez most, levo, Cesta IX, Glince. — Informacije se do- be: Glinška ulica št. 11 ob Tržaški cesti pri Alojziju Alesovcu. 2448

DIJAKINJO

sprejme na stanovanje, event. z zajtrkom, mirna družina. — Naslov pove uprava »Slov. Na- roda«. 2428

Vsa pleskarska in soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garan- cijo

J. HLEBŠ

družba z o. z. pleskarstvo in soboslikarstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Makulaturni papir

lež à Din 4.—

prodaja uprava »Slovenskega Naroda,